

VÝKON ODBORNÝCH ČINNOSTÍ ŠKOLSKÉHO ŠPECIÁLNEHO PEDAGÓGA

Aktualizácia štandardu sa realizovala v roku 2024

Tento dokument obsahuje výkonové štandardy pre odborné činnosti školského špeciálneho pedagóga (ďalej len „ŠŠP“): úvod do odbornej starostlivosti, orientačná diagnostika školského špeciálneho pedagóga - individuálna odborná starostlivosť, depistáž, konzultácia v školskom prostredí, poradenstvo v školskom prostredí, reedukácia a preventívna činnosť.

V prípade, že školský špeciálny pedagóg s príslušným vzdelaním vykonáva krízovú intervenciu, postupuje podľa výkonového štandardu odbornej činnosti Krízová intervencia. Odporúčané a povinné administratívne výstupy školský špeciálny pedagóg zaznamenáva do dokumentácie určenej na evidovanie odborných činností, tú vo výkonovom štandarde pomenúvame ako dokumentácia špeciálnopedagogickej starostlivosti.

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI ÚVOD DO ODBORNEJ STAROSTLIVOSTI (individuálna odborná starostlivosť)

Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Realizovanie prvého kontaktu	Prvý kontakt sa uskutočňuje osobnou, telefonickou, písomnou alebo elektronickou formou. ŠŠP stanoví termín vstupného rozhovoru so žiakom/ZZ. V prípade, že vstupný rozhovor neprejde do dlhodobej odbornej starostlivosti (viac ako 2 stretnutia), postupuje sa podľa výkonového štandardu odbornej činnosti Konzultácia.	*Záznam¹ o termíne vstupného rozhovoru s dieťaťom/ZZ
Vedenie vstupného rozhovoru a založenie dokumentácie o špeciálno-pedagogickej starostlivosti	V rozhovore s dieťaťom/ZZ/ PZ/OZ školy sa zisťujú informácie o prezentovaných ťažkostiach, problémoch dieťaťa, prípadne popis situácie iniciátorom odbornej starostlivosti pre dieťa. Preskúmava sa situácia dieťaťa a jednotlivé faktory. Na základe zistených vstupných informácií a posúdení týchto faktorov je dieťaťu poskytovaná odborná Starostlivosť, alebo mu je poskytnuté odporúčanie vyhľadať iného odborníka/ zariadenie poradenstva a prevencie. V takom prípade sú dieťaťu/ZZ poskytnuté kontaktné údaje na príslušného odborníka alebo zariadenie poradenstva a prevencie. V prípade dlhodobej špeciálnopedagogickej intervencie sa zakladá dokumentácia o špeciálnopedagogickej starostlivosti, ktorá obsahuje : základné informácie o dieťati, ktoré je navrhnuté do starostlivosti ŠŠP, záznam informácií o dieťati nadobudnutých od triedneho učiteľa alebo iného PZ, ZZ, asistenta učiteľa atď., údaje o ďalšom odporúčaní následnej odbornej starostlivosti. ŠŠP informuje ZZ o postupoch, ktoré bude realizovať, a poskytne prvé rady-odporúča postupy, ktoré môže ZZ aplikovať v domácom prostredí.	*Založenie dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti s indikáciou pre poskytovanie odbornej starostlivosti <i>Záznam o vstupnom rozhovore do Záznamu o špeciálnopedagogickej starostlivosti</i>

INDIKÁTOR ÚVOD DO ODBORNEJ STAROSTLIVOSTI

Proces zahŕňa: záznam o konzultácii s dieťaťom/ZZ a založenie dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti. Povinným výstupom je zaznamenanie termínu pre realizáciu vstupného rozhovoru a založenie dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti.

¹ Záznam predstavuje stručné zaznamenanie odbornej činnosti

*povinný administratívny výstup, zhrnutý v Indikátore výkonového štandardu

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI ORIENTAČNÁ DIAGNOSTIKA ŠKOLSKÉHO ŠPECIÁLNEHO PEDAGÓGA (individuálna odborná starostlivosť)		
Identifikácia vývinových a individuálnych charakteristík dieťaťa špeciálnopedagogickými metódami, identifikácia špecifík vývinu a sociokultúrneho kontextu vývinu dieťaťa.		
Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Vedenie anamnestického a diagnostického rozhovoru	V úvodnej fáze sa rozhovorom so ZZ zisťuje: - anamnéza doterajšieho vzdelávania, - zdravotná, školská a sociálna anamnéza, - anamnéza problému - príčiny vzniku, vývinu a trvanie problému/ťažkostí, - identifikovanie protektívnych a rizikových faktorov životnej histórie dieťaťa. Otázky sú kladené na priamu detekciu problému a vedú k nastaveniu poskytovania odbornej činnosti. Zisťuje sa predstava dieťaťa o riešení ťažkostí/problému a prostredníctvom rozhovoru sa dieťa získava pre spoluprácu. Vykonáva sa analýza získaných informácií z dokumentácie dieťaťa - lekárskeho správ, výsledkov depistáže, pedagogickej charakteristiky, školských výstupov dieťaťa, správ z predchádzajúcich psychologických, špeciálnopedagogických a iných odborných vyšetrení.	<i>Záznam anamnestických údajov a údajov z diagnostického rozhovoru do dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti</i> <i>Založenie získanej dokumentácie o dieťati do dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti</i>
Stanovenie plánu odbornej činnosti	Na základe odborného úsudku zo získaných informácií (anamnézy, rozhovoru, pozorovania, pedagogickej charakteristiky, zdravotných záznamov, iných odborných záznamov a informácií od ŠPT) sa zostavuje koncepčný rámec ďalšej odbornej činnosti s dieťaťom. Môže ísť o tieto možnosti: - špeciálnopedagogická orientačná diagnostika realizovaná s cieľom identifikovať faktory ovplyvňujúce školské výkony a kariérový vývin dieťaťa (koordinuje sa výber a realizácia špeciálnopedagogického skríningu so zariadením poradenstva a prevencie s cieľom vylúčiť duplicitu použitých metód, resp. validného využitia špeciálnopedagogických metód v danom čase), - odporúčanie komplexnej diagnostiky v zariadení poradenstva a prevencie, - odporúčanie inej odbornej starostlivosti alebo diagnostické vyšetrenie u ďalšieho odborníka (lekára), - nadviazanie na predchádzajúce vyšetrenie/odbornú starostlivosť (bez nutnosti orientačnej diagnostiky). Dieťa/ ZZ sú oboznámení s ďalším postupom navrhovanej odbornej starostlivosti (termíny, zodpovední OZ).	*Záznam o stanovenom pláne odbornej činnosti do dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti

Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Realizácia orientačnej diagnostiky	Administrujú sa metódy orientačnej diagnostiky a následne sa orientačná diagnostika vyhodnocuje a interpretuje na základe odborného úsudku zo získaných informácií (výsledkov z orientačnej diagnostiky, anamnézy, rozhovoru, pozorovania, pedagogickej charakteristiky, zdravotných záznamov a iných odborných záznamov). V prípade potreby sa realizuje stretnutie ŠPT zamerané na konzultovanie výsledkov zo špeciálnopedagogickej orientačnej diagnostiky a stanovenie postupu následnej starostlivosti.	*Záznam o výsledkoch orientačnej diagnostiky v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti s odporúčaniami následnej odbornej starostlivosti <i>Vyhodnotené záznamové hárky založené v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti</i>
Zostavenie plánu následnej odbornej starostlivosti poskytovanej v škole	V tomto kroku sa v spolupráci s dieťaťom/ZZ zostavuje plán následnej odbornej starostlivosti (individuálnej, skupinovej), ktorá sa bude poskytovať v škole. V prípade potreby sa plán konzultuje so ŠPT, MDT, prípadne sa koordinuje ďalšia odborná starostlivosť v spolupráci s OZ/PZ v škole alebo v zariadení poradenstva a prevencie. ŠŠP sa vyjadruje na účel poskytnutia podporných opatrení podľa § 145a školského zákona.	*Vyjadrenie na účel poskytnutia podporných opatrení
INDIKÁTOR ORIENTAČNÁ DIAGNOSTIKA – INDIVIDUÁLNA ODBORNÁ STAROSTLIVOSŤ Po anamnestickom a diagnostickom rozhovore nastavil ŠŠP odbornú starostlivosť, administroval, vyhodnotil a interpretoval orientačnú diagnostiku. Zostavil plán následnej odbornej starostlivosti poskytovanej v škole v spolupráci s OZ/PZ v škole, prípadne so ŠPT alebo so zariadením poradenstva a prevencie, vyjadril sa na účel poskytnutia podporných opatrení podľa § 145a školského zákona. Povinným výstupom je Záznam o stanovenom pláne odbornej činnosti do dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti, záznam o výsledkoch orientačnej diagnostiky s odporúčaniami následnej odbornej starostlivosti a v prípade potreby Vyjadrenie na účel poskytnutia podporných opatrení, ak to vyplynie z poskytovanej individuálnej odbornej činnosti. zaznamenanie plánu následnej odbornej starostlivosti/ vyjadrenie na účel poskytnutia podporných opatrení.		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI ŠKOLSKÉHO ŠPECIÁLNEHO PEDAGÓGA - DEPISTÁŽ		
Depistáž je aktívne a cieleňé vyhľadávanie javov s cieľom identifikovať rizikové faktory u detí, a tým im zabezpečiť včasnú odbornú pomoc.		
Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Stanovenie cieľa depistáže, výber metód a realizácia depistáže	Zadefinuje sa cieľ depistáže (aký jav chceme depistážou identifikovať), cieľová skupina a jej charakteristika (trieda, škola a pod.). Depistážny cieľ a cieľová skupina sa stanovuje v spolupráci s inými OZ/PZ a/alebo ŠPT a MDT. Cieľom špeciálnopedagogickej depistáže je zistiť úroveň sledovaných vzdelávacích schopností. Na základe depistážneho cieľa sú vybrané metódy a nástroje depistáže. Depistážne metódy a nástroje sú administrované a vyhodnotené podľa náležitého postupu (príručka/ vzdelávanie/ kurz/ výcvik).	*Záznam o depistážnom ciele <i>Záznamové hárky s vyhodnotením</i> *Menný zoznam detí
Interpretácia výsledkov depistáže	Na základe odborného úsudku zo získaných informácií (výsledkov z depistážneho procesu, rozhovoru, pozorovania, pedagogickej charakteristiky a iných odborných záznamov) sa vyvodí závery depistáže a v prípade potreby sa navrhne následná odborná starostlivosť . Na základe získaných výsledkov depistáže sa overuje depistážny cieľ. Interpretácia vedie: - k potvrdeniu výskytu sledovaného javu u jednotlivca/skupiny a následnej konzultácii so ZZ/ PZ, - k nepotvrdeniu výskytu depistážneho javu u jednotlivca/skupiny a následnej konzultácii so ZZ/ PZ (individuálna alebo hromadná forma). V prípade potreby konzultuje ŠŠP výsledky depistáže so ZZ a inými OZ, PZ a/alebo ŠPT a MDT.	*Záznam o konzultácii výsledkov depistáže so ZZ/ PZ, s MDT a ŠPT
INDIKÁTOR DIAGNOSTIKA , - DEPISTÁŽ Školský špeciálny pedagóg stanovil cieľ depistáže, vybral relevantné metódy a nástroje, administroval ich a vyhodnotil. Výsledky konzultoval so ZZ/PZ, v prípade potreby v ŠPT a MDT. Povinným výstupom je zaznamenanie cieľa depistáže, menný zoznam detí, s ktorými sa realizovala depistáž a záznam o konzultácii výsledkov depistáže so ZZ/PZ, s MDR a ŠPT.		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI KONZULTÁCIA V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ: jednorazová, opakovaná, metodická		
Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Konzultácia (jednorazová, opakovaná)	Rozhovor (individuálny, skupinový) s dieťaťom/ deťmi, ZZ, PZ, OZ, lekárom, sociálnym kurátorom, a pod. s cieľom riešiť prezentovaný problém, situáciu alebo inú prezentovanú špecifickú potrebu. Priebeh konzultácie môže spravidla obsahovať tieto kroky: • zozbieranie informácií, • zadefinovanie problému, • vymedzenie cieľov, • nastavenie stratégií a vypracovanie plánu ďalšieho postupu. Cieľom konzultácie môže byť: facilitovanie zmeny, zhodnotenie, definovanie faktorov vedúcich k riešeniu problémovej situácie, poskytnutie podpory, náhľadu a spätnej väzby.	*Záznam z konzultácie s vypracovaním plánu ďalšieho postupu
Metodická konzultácia/ spolupráca na tvorbe IVP	ŠŠP spolupracuje s povereným PZ, OZ a konzultuje so ZZ vypracovanie individuálnych vzdelávacích programov (ďalej len „IVP“) a aplikovaní pre deti v kategórií so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“). Na základe diagnostických podkladov zo zariadenia poradenstva a prevencie sa navrhuje organizácia vzdelávania detí v kategórii ŠVVP, úprava podmienok, využívania špeciálnych a kompenzačných pomôcok vo vzdelávaní detí.	*Vypracovanie IVP
INDIKÁTOR KONZULTÁCIA VŠKOLSKOM PROSTREDÍ ŠŠP uskutočnil jednorazový/opakovaný, individuálny/skupinový rozhovor s dieťaťom, ZZ, OZ/PZ v škole alebo so ŠPT, MDT. ŠŠP zadefinoval problém, identifikoval faktory vedúce k riešeniu problémovej situácie a zostavil plán ďalšieho postupu v poskytovaní odbornej starostlivosti. V rámci metodickej konzultácie spolupracoval na vypracovaní IVP a konzultoval jeho aplikovanie pre deti v kategórii ŠVVP. Povinným výstupom je stručné zaznamenanie zo zrealizovaných konzultácií a vypracovanie IVP.		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI PORADENSTVO/INTERVENCIA V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ		
Cieľom poradenstva/intervencie v školskom prostredí je podpora a systematické nastavenie účinných krokov v starostlivosti o dieťa. Prebieha formou odborných konzultácií s dieťaťom/ZZ, s PZ/OZ a môže prebiehať aj na úrovni zapojenia ŠPT a MDT.		
Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Stanovenie cieľa a vytvorenie plánu poradenského/intervenčného postupu	Na základe dostupných informácií a údajov získaných zo vstupného rozhovoru, výstupu z depistáže, informácií od ŠPT a MDT, informácií z diagnostickej správy zo zariadenia poradenstva a prevencie alebo iných zdrojov sa stanovuje cieľ poradenstva/intervencie. Spoločný cieľ dieťaťa a ŠŠP vedie k vytvoreniu plánu poradenského/intervenčného postupu. V priebehu poradenstva/ intervencie sa môže spoločný cieľ meniť podľa potrieb dieťaťa, čomu sa v rozhovore s dieťaťom prispôsobuje plán postupu. Ak je podľa potrieb dieťaťa/ZZ indikovaná požiadavka sieťovania odborníkov, implementuje sa do poradenského/intervenčného procesu aj možnosť ďalších konziliárnych stretnutí alebo stretnutí ŠPT a MDT.	*Záznam o ciele a pláne poradenského/intervenčného postupu v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti
Realizácia poradenského/intervenčného procesu	Poradenský/intervenčný proces sa realizuje s využitím metód poradenstva s cieľom dosahovať cieľ a naplňovať plán poradenského/intervenčného postupu. V prípade potreby a so súhlasom dieťaťa/ZZ môže byť prizvaný k spolupráci OZ/PZ a/alebo ŠPT a MDT.	*Záznam o realizácii poradenstva/intervencie v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti
Vyhodnotenie cieľov poradenstva/intervencie a vedenie výstupnej konzultácie	Priebežné a záverečné vyhodnotenie poradenského/intervenčného procesu v školskom prostredí sleduje naplňovanie cieľov poradenstva. Pri vyhodnocovaní procesu je možné dospieť k záverom: - úplné naplnenie cieľov a ukončenie poskytovania poradenstva/intervencií, - čiastočné naplnenie cieľov - úprava plánu poradenského/intervenčného postupu v spolupráci s OZ/PZ a/alebo ŠPT a MDT, - nenaplnenie cieľov - identifikácia prekážok, príčin - zmena poradenského/intervenčného postupu alebo ukončenie s odporúčaním ďalšej odbornej starostlivosti, s možným rozšírením v spolupráci s OZ/PZ a/alebo ŠPT a MDT. Na základe záveru z vyhodnotenia poradenského/intervenčného procesu sa ukončuje proces vedením výstupnej konzultácie s dieťaťom, prípadne ZZ, OZ alebo PZ školy. K ukončeniu poradenstva/intervencie môže dôjsť aj na žiadosť dieťaťa/ZZ.	*Záznam o vyhodnotení poradenského/intervenčného procesu do dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti <i>Záznam z konzultácie</i>
INDIKÁTOR PORADENSTVO/INTERVENCIA V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ ŠŠP na základe individuálnych rozhovorov a všetkých dostupných údajov stanovil špeciálnopedagogické ciele poradenského/intervenčného procesu. Po zrealizovaní a vyhodnotení plánu poradenského postupu je poradenský/intervenčný proces ukončený výstupnou konzultáciou. Povinným výstupom je záznam o ciele poradenského/intervenčného procesu, záznam o jeho realizácii a vyhodnotení.		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI REEDUKÁCIA		
Cieľom reedukácie je špeciálnopedagogickými metódami eliminovať alebo aspoň zmierniť narušené funkcie a činnosti, korigovať diagnostikovaný problém v rámci vývinu dieťaťa, jeho školských zručností a vedomostí a rozvíjať špecifické funkcie dieťaťa.		
Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Stanovenie reedukačného cieľa a postupu	Na základe dostupných informácií a údajov získaných zo vstupného rozhovoru, výstupu z depistáže, informácií od ŠPT a MDT, informácií z diagnostickej správy zariadenia poradenstva a prevencie alebo iných zdrojov sa stanovuje cieľ reedukácie. Dieťa/ZZ sú oboznámení o možnostiach poskytovanej starostlivosti a získavame ich pre spoluprácu. Cieľ a postup sú pri začlenených deťoch v kategórii ŠVVP vyznačené v dokumentácii IVP. Pri vstupnej konzultácii je spoločne s dieťaťom stanovený reedukačný cieľ a zadaná následná odborná starostlivosť. Dieťa/ZZ je oboznámený s časovým a obsahovým plánom reedukácie.	*Záznam o reedukačnom ciele a postupe v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti/v IVP
Výber špecifických reedukačných metód a vypracovanie reedukačného plánu a realizovanie reedukácie	Reedukačné metódy sú vybrané na základe stanoveného cieľa a v závislosti od potrieb dieťaťa a možností školy. Vypracuje sa plán použitia zvolených metód, frekvencie reedukačných stretnutí, kontrolných krokov a kompetencií zapojených (OZ, ZZ, dieťa). Reedukácia sa realizuje podľa stanoveného individuálneho plánu.	<i>Individuálny plán odbornej starostlivosti v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti / v IVP</i> *Záznamy realizovanej reedukácie do dokumentácie o špeciálnopedagogickej starostlivosti
Vyhodnotenie reedukačného procesu	Priebežné a záverečné vyhodnotenie reedukačného procesu v školskom prostredí sleduje naplnenie cieľov. Môže prebiehať formou rediagnostiky či spätnou väzbou od PZ/OZ/ZZ. Do procesu vyhodnotenia môže byť prizvaný ďalší OZ. Pri vyhodnocovaní reedukačného procesu môžeme dospieť k záverom: • úplné naplnenie cieľov reedukácie a ukončenie poskytovanej reedukácie, • čiastočné naplnenie cieľov - úprava plánu reedukačného postupu, v spolupráci s OZ/PZ a/ alebo ŠPT a MDT, • nenaplnenie cieľov - identifikácia prekážok, príčin - zmena reedukačného postupu alebo ukončenie s odporúčaním ďalšej odbornej starostlivosti (terapia, poradenstvo, rediagnostika), s možným rozšírením v ŠPT alebo s OZ zariadenia poradenstva a prevencie. Výstupná konzultácia je vzájomnou spätnou väzbou pre dieťa/ZZ o priebehu reedukácie. Je možné vykonávať ju aj priebežne. Výstupná konzultácia obsahuje ďalšie odporúčania.	*Záznam o vyhodnotení reedukácie v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti *Záznam o výstupnej konzultácii s ďalšími odporúčaniami
INDIKÁTOR ODBORNEJ ČINNOSTI REEDUKÁCIA ŠŠP na základe všetkých dostupných údajov a spoločne s dieťaťom/ZZ stanovil reedukačný cieľ a vybral reedukačné metódy. Po zrealizovaní a vyhodnotení plánu reedukácie je reedukačný proces ukončený výstupnou konzultáciou. Povinnými administratívnymi výstupmi sú zaznamenanie cieľa a postupu reedukácie, záznam o zrealizovaní reedukácie a o jej vyhodnotení, spolu so záznamom o výstupnej konzultácii v dokumentácii o špeciálnopedagogickej starostlivosti.		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI PREVENTÍVNA ČINNOSŤ		
Preventívne programy, prednášky, osvetová činnosť, kurzy, workshopy pre ZZ, PZ a OZ		
Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Stanovenie cieľa preventívnej aktivity	Zadefinuje sa téma a cieľ preventívnej aktivity - na aký jav má byť preventívna aktivita zameraná (napr. na rozvoj motorických/ komunikačných/ emocionálnych/ kognitívnych funkcií detí navštevujúcich 1. a 2. ročník ZŠ; na osvetovú činnosť pre ZZ/PZ/OZ v oblasti čitateľskej/matematickej gramotnosti, aktivity v oblasti princípov inklúzie alebo zameranie na vývinové poruchy učenia a i.).	*Záznam o celi preventívnej aktivity
Výber a realizácia preventívnej aktivity	Výber metód preventívnej aktivity, stimulačného programu a workshopu sú v súlade so stanoveným cieľom, obsahovým zameraním, cieľovou skupinou a sociokultúrnym kontextom. Priebeh realizácie aktivity je priebežne monitorovaný. V prípade potreby sa program modifikuje, aby boli naplnené ciele preventívnej aktivity.	*Záznam o realizácii preventívnej aktivity
Vyhodnotenie preventívnej aktivity	Výsledky realizovanej preventívnej činnosti, jej vyhodnotenie a ďalšie odporúčania sú v prípade potreby konzultované s PZ, OZ, ŠPT, prípadne so ZZ.	<i>Záznam o konzultácii</i>
INDIKÁTOR PREVENTÍVNA ČINNOSŤ ŠŠP ŠŠP zrealizoval preventívnu činnosť, ktorá má zadaný cieľ/tému, formu/metódy realizácie a cieľovú skupinu. Výsledky z realizácie, prípadne z vyhodnotenia boli podľa potreby prekonzultované s PZ, OZ, ŠPT, prípadne so ZZ. Povinným výstupom je záznam o celi preventívnej aktivity a záznam o jej realizácii.		